

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25287. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 I, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHold: Tysklands biskoper skriver. — Sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi. — Pater Joseph Gianfranceschi S. J. — Alle kristnes enhetsfront. — Begivenheter innenfor det europeiske frimureri. — Sønn av norsk konvertitt prestevies 22. juli. — Giacomo Mazza. — Svar fra professor Karl Vold. — Einar Gjemsø. — Vår feriekoloni. — Herhjemme — og derute. — Innsamlingen til fond for St. Olav.

Tysklands biskoper skriver.

Fler og fler blir de som i angst over tidens kaos løfter sine stemmer op mot den Kirke som i snart to tusen århundre uavkortet har hevdet *autoritetens* prinsipp som det bærende i tilværelsen. I håp mot håp venter de nu et svar som kan spre usikkerhetens tåke og angi retningslinjene til å komme ut av uføret man nu henger fast i. Ikke minst i Tyskland av idag stiger spørsmålet op — og svaret er kommet. De tyske biskoper har gitt det så klart, så lysende, at hver den, som er i den gode vilje, kan ta det som en stjerne frem mot det glade budskap om «fred på jorden» —

Hvert år kommer de tyske biskoper sammen i Fulda for å drøfte i fellesskap alle de viktige spørsmål og store vanskeligheter, hver for sig er stillet overfor i sine respektive bispedømmer. Og resultatet er gjerne blitt formet som et hyrdebrev til alle Tysklands katolikker. Det sier sig selv, at i år var dette hyrdebrev ventet med særlig lengsel. Det kom, men er ennu ikke blitt offentliggjort i Tyskland, derimot i Østerrike og Schweiz. — Det er et kirkehistorisk dokument av høi rang — og det er et hyrdebrev av dyp innerlighet. Sprunget ut av det største ansvar som hviler på levende mennesker: det hellige lære- og hyrdeembedes ansvar overfor Gud for de betrodde sjeles evige velferd, slik som grunnen må legges til dette velferd allerede her på jorden — går dette hyrdebrev inn i tidens mest brennende spørsmål og tar forsvarskampen op mot de nedbrytende makter som i øieblikket ser ut til å ha funnet sig så stort et arbeidsfelt i Tyskland. Bestemt og uten å gå på akkord klarlegger biskopene en kristens forpliktelser overfor «Gud og staten» — og skjønt det selvfølgelig i første rekke gjelder de *tyske* kristne, så har brevet dog en så apostolisk karakter, at det har bud til alle katolikker — nei, bud til alle kristne, som sukker under tidenes forferdelige usikkerhet og søker *sannheten*: den faste grunn under føttene — klippen som ikke vakler i uværets rasen. Og vi skal derfor gjengi dets hovedpunkter — til overveielse.

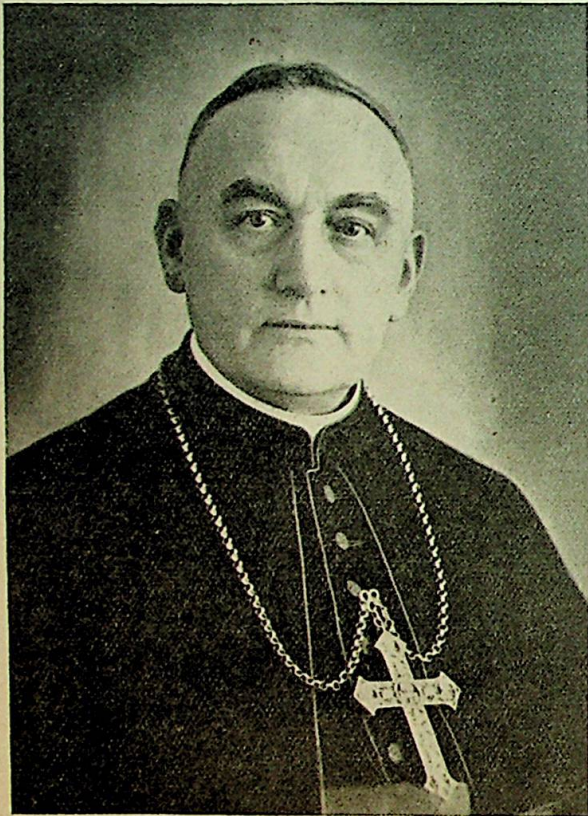
De falske profeter.

Det er med bitter smerte at vi i de siste år har sett bevegelser opstå, som vender sig direkte mot Kristus og den katolske Kirkes fundamentale sannheter, og vil opprette en ny religion med en tysk nasjonalkirke som mål. Men denne nye tro er menneskelig oppfinnelse og menneskelig mening og hviler derfor på uriktige mennesketanker og den rene tilfeldighet. Mot dette stiller vi den guddommelige åpenbaring — de kristne tror på en sann levende Gud, ikke på en avgud, skapt av blod og rase som et utslag av moderne hedenskap. Vi tror på Guds menneskevordne Sønn Jesus Kristus — men nu står falske profeter op som forneker Kristi guddom og lærer annet og på annen måte enn hvad Kristus forkynte ved ord og eksempel. De avviser Kristi sedelære — de avviser de 10 bud under påskudd av at de er jødiske og må lyde anderledes for folk av annet blod. Hovmodig utsletter de nye profeter menneskeslektens urgamle skyldbevissthet, som dog selv våre hedenske forfedre i sine offer-skikker hadde funnet et så gripende uttrykk for. Vi tror på den hellige Ånd, som taler gjennom det gamle og nye Testamente og som den katolske Kirke representerer siden Kristus stiftet dens læreembede og gav det fullmakt for alle folk. Derfor er det oprør mot Kristus når ny-hedningene vil opprette en tysk nasjonalkirke med en racebetonet lære og moral, og istedetfor den hellige liturgi vil kunstig kalle til live gamle folkeskikker. Vel respekterer og skatter Kirken et folks egenart og egenverdi og har rensset megen gammel skikk og bruk fra all overtro og stillet dem i sannhetens tjeneste — men det vilde være å fornekte det tyske folks beste tradisjoner, om man nu forakket kristendommens ophøiede hemmeligheter og den kristne kulturs velsignelser for å vende tilbake til en hedensk naturtilbedelse, som de nye ideers tilhengere krever det. Den nasjonalkirkelige linje betyr løsrivelse fra Rom, og dens mål er å sette *staten* inn som den makt som skal erstatte de troendes samfund og herske fullstendig over

alt og alle. Derfor er denne ny-hedenske lære en radikal fornektelse av kristendommens lære, moral og nåde.

Vi protesterer

høitidelig, som de av Gud innsatte lærere og hyrder for alle katolske kristne i Tyskland, sammen som med én munn, mot utbredelsen av alle ny-hedenske villfarelser i vårt fedreland og mot alle de angrep og krenkelser

Berlins biskop, dr. Nicolaus Bares.

mot Gud, Kristus og hans hellige Kirke, som daglig i tale og skrift rettes mot oss. Inderlig forbunden med de oss betrodde sjeler i kjærlighet til Kirken og til vårt tyske folk og fedreland, protesterer vi mot riksregjeringens hensikter, som er forkynt i tydelige ord, og som, hvis de gjennomføres, vil tilintetgjøre alle håp om vårt statsvesens sikre beståen og en bedre fremtid for vårt lidende folk. *Statens autoritet bryter sammen, når den ikke mer skal hvile på Guds autoritet*, og derfor kan fordre lydighet fordi den er i overensstemmelse med Guds vilje. Når gudsfrykt og gudstro forsvinner i det menneskelige samfund, og den guddommelige autoritet som alene forplikter samvittigheten, blir ringektet, da blir øvrighetens makt kun menneskelig vilkårlighet som skaper motvilje, og lydighet blir trellefrykt og øientjeneste. Da åpnes alle porter for opprør og anarki, og all sikkerhet og orden er stadig truet.

Den truende fare

særlig for ungdommen, er den propaganda for en ny tro som nu gjøres i aviser, tidsskrifter, brosjyrer og som angriper og forhåner Kirken og dens tjenere, spotter Kristus som Frelser og krenker Guds uendelige majestet. Vi kan ikke tie når en bok som forvrenger trossetningene og søker å undergrave all respekt for Kristi og Kirkens autoritet blir utbredt i skoler, i lærerkretser, på førerkursus og i arbeidslag, og skal danne grunnlaget for en almindelig livsansskuelse — og at der endog treffes tvangsforanstaltninger for at den må bli lest. Så meget mindre tør vi tie som det ikke alene er privatpersoner, som dette skjer ved, men at der også blandt forkynnerne av disse nyhedenske idéer befinner sig mennesker med en vidtrekkende innflytelse og som råder over store maktmidler.

Den katolske presse

har ikke mer frihet til å behandle de store tidsspørsmål ut fra katolsk tro og sedelære og derved avverge angrepene på kristendommen — mens nyhedningene uantastet og uinnskrenket kan drive sin propaganda. Der legges nu så megen beslag på søndagen, Guds og familiens dag, til fester og utmarsjer av statsanerkjente organisasjoner, at der ikke blir tid til andektig overværelse av gudstjenesten eller pleie av kristent familie-liv. Våre katolske foreninger og organisasjoner innskrenkes i sitt arbeide for Kirke og fedreland, og vår katolske ungdom forfølges, selv om den ikke gjør annet enn offentlig å bekjenne sin tro. Og vi ansvarlige hyrder for Kristi hjord tør derfor ikke tie, når vi ser at man i innflytelsesrike kretser setter sig ut over alle riksregjeringens bestemmelser og forsikringer og forstyrrer og fortrenger den kristne tro og det kristelige liv i vårt folk.

Den positive kristendom.

Vi sier eder at dogmer er ikke menneskeverk, men Guds tanker og Guds lover. Når man trekker i uniformen hører man ikke op med å være katolikk eller protestant, men religionen er alle timer og tiders hellige fylde og kraftkilde. Den positive kristendom finnes kun der hvor man bekjenner sig til Kristus som Guds sønn og verdens frelser og tror på hele evangeliet og søker å holde alle budene. Imot dette at alt er sedelig som er nyttig for folket og tjener rasens beste, erklærer vi at sedelig er kun det som svarer til Guds vilje og svarer til Guds bud, som enten står innskrevet i menneskehjertene som naturettigheter, eller inneholdes i de hellige åpenbaringsbøker, eller forkynnes av Kirken efter Kristi oppdrag.

Det er ikke «politikk». —

Det mest betydningsfulle avsnitt er imidlertid absolutt biskopenes høitidelige redegjørelse for at de *ikke* driver politikk når de nu trer i skranken for troen. De vil ikke blande sig i politikken, og de gjør det heller ikke, for det er ikke politikk å forkynne troen på Gud og forsvare den fordi den er fundamentet for all orden

her på jorden. Det er ikke politikk å avlegge vidnesbyrd om at Kristus er verdens Frelser. Det er ikke politikk når vi forsvarer menneskehetens evige morallov: de ti Guds bud. Det er ikke politikk når vi forkaster det hedenske æresbegrep og tar avstand fra duell og mensur fordi de strider mot Guds og Kirkens lov. Det er ikke politikk av kristen næstekjærlighet å ta sig av dem som uten egen skyld ved leveforholdenes forandring er kommet i nød, og ofte uten grunn har fått sitt navn og rykte skadet. Det er ikke politikk når vi krever at der skapes muligheter for ungdommen til å få en virkelig kristen utdanning og opdragelse. Vi krever alt dette ikke av politiske grunner, men for å kunne vareta Guds rettigheter og Kristi Kirkes frihet, så at frelsens frukter: sannhet, sedelighet, nåde kan formidles uhindret til menneskene. Og vi tilbakeviser som usannhet at vi skulde representere jordiske interesser eller være håndlangere for politiske maktstreber — vi protesterer når man ustraffet krenker og offentlig håner en tysk kardinal, en høifortjent kirkefyrste. Vi protesterer i alle katolikkers navn mot at man krenker sjelesørgerne, våre prester og stiller deres arbeide som sjelesørgere under mistenksomhetens kontroll.

Og biskopene forsikrer alle som lider for sin troskap mot Kirken om sin kjærlighet og sin beskyttelse — også de katolske foreninger som man har anklaget for å være kamuflerte politiske organisasjoner.

*

Dette er i store trekk innholdet av biskopenes hyrdebrev — men det er betegnende at selv dette dokument, som dog ikke inneholder noget angrep på Tysklands regjering, er blitt forbudt av censuren. Når man betenker dette og så har de siste ukers begivenheter i erindring, forstår man, at de tyske katolikker i denne prøvelsens tid har grunn til å være taknemlige for at deres biskoper røkter sitt embede uten frykt eller menneskehensyn. De er i sannhet verdige stedfortredere for den gode hyrde.

Sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi.

II.

Pater Dornat går i sitt verk: «Ueber Psychoanalyse und Individualpsychologie» (Fel. Rauch, Innsbruck), rent systematisk frem og opnår derved at hans bok blir ualmindelig klar og overskuelig. I den første del av den behandler han psykoanalysen, i den annen individualpsykologien, idet han for begges vedkommende først gir en objektiv fremstilling av deres teorier og siden vurderer dem og tar stilling til dem gjennom en omhyggelig begrunnet bedømmelse.

Psykoanalysen har sin første begynnelse i et sykdomstilfelle som Freud i sin tid behandlet sammen med Wienerlægen Breuer. Det var en ung pike —

meget kultivert — som selv blev syk mens hun pleiet sin syke far. Hennes sykdom var av hel sjelelig art, med dyp depresjon, hemninger og efter hvert besvimelser — og man forsøkte først med hypnotisk behandling, hvorunder hun da fortalte om visse oplevelser hun hadde hatt ved farens sykeleie. Umiddelbart efter disse uttalelser hørte alle hennes sykdomssymptomer op, og av dette sluttet nu Freud at årsaken til alle de sjelelige forstyrrelser hos henne hadde vært «fortrengte» inntrykk: følelser og forestillinger som plutselig var blitt stanset, og brutt av i sitt naturlige forløp og dermed forsvunnet fra bevisstheden men ikke dermed fra sjelelivet, hvor de tvertom arbeidet videre i underbevisstheden.

Her — i disse «fortrengninger» — har altså efter hans teori alle sjelelivets lidelser sitt utspring — og lykkes det derfor på en eller annen måte å hjelpe de fortrenge følelser og forestillinger frem, så de får et naturlig utløp og patientene derved blir ferdig med dem, vil altså alle sjelelige forstyrrelser bli helbredet.

Freud generaliserer nu dette til at *alle* krefter som setter det bevisste sjeleliv i bevegelse stammer fra «fortrengninger». *Alle* sjelelivets krefter har — sier han — sine røtter i en *felles* kraft som han kaller Libido, og hvis midtpunkt er kjønnsdriften. Religion skikk og bruk og de ytre omgangsformer tvinger menneskene til stadig å fortrenge alle utslag av kjønnsdriften, hvorved uhyggelig mange og sterke krefter opsamles i underbevisstheden. Der er de som fanger i bur. De bærer kun motvillig sine lenker og benytter enhver anledning til å søke å bryte ut av sin underjordiske tilværelse.

Når vi er våkne er det vår vilje som likesom står vakt ved fengselsdøren og forhindrer at nogen av disse krefter mot vårt ønske skal komme frem i dagens lys. Men når vi sover er det anderledes — for da er jo vår vilje satt ut av spillet. Da bryter de fangne krefter over underbevissthetsens terskel — men klokkelig nok ikke i sine nakne skikkelser, hvorved de jo straks vilde bli gjenkjent og støtt ned igjen. De kommer tilhyllede — forklædde i symbolikk under symbolske former, og disse symbolske former er hverken mer eller mindre enn våre *drømmer*. Drømmene er derfor den beste vei som fører til erkjennelse av våre fortrenge følelser og forestillinger. Ut fra denne teori er det lett å forstå den store betydning som den psykoanalytiske terapi tillegger våre drømmer og den vekt som den legger på analyse av nettop *dem*. Er man nu på denne måte blitt klar over årsaken til de sjelelige lidelser, kan disse altså helbredes ved at de fortrenge «komplekser» skaffes et normalt utløp. Dette skjer enten ved at de overføres på lægen — den såkalte «Uebertragung» — eller ved at den lidende *frivillig* gir avkall på å få det fortrenge tilfredsstillet.

Et eksempel: det dreier sig om en hevnacht. Man ønsker inderlig å få hevnet sig, men av en eller annen grunn kan det ikke skje og ønsket blir fortrenget. Av alle hånde smugveier søker nu den fortrenge hevnpuls å gjøre sig gjeldende og melder sig gang på gang under mange tilslørede skikkelser, som imidler-

tid forgifter hele organismen ved de sjelelige konflikter som stadig oppstår ved denne kamp. Sjelelivet kommer i ulage — og kan kun komme i likevekt igjen ved at der skaffes denne hevnimpuls et utløp. Dette kan nu altså skje ved at man enten bevisst «überträgt» sin hevnfølelse på den behandlende læge, eller ved at man bevisst utløser den ved å tilgi vedkommende. I siste tilfelle forvandles altså den fortrenge følelse ved å løftes op i et høyere plan. Dette kaller Freud «Sublimering» — og gir det en så omfattende betydning at han lar all menneskelig kultur: vitenskap, kunst, moral, rett og religion ha sin opprinnelse i Libidoens fortrenge yringer. I all sin mangfoldighet er hele den menneskelige kultur kun — etter ham — sublimert kjønnsdrift — og man har derfor betegnet Freuds psykoanalyse som *Pan-seksualismen*.

Efter at pater Dornat har gitt denne saklig-orienterende fremstilling av psykoanalysen går han over til en kritisk vurdering av den, idet han påviser hvorledes den berører mennesket dets fornemste prerogativ: å være et åndsvesen, og fornedrer det til å være en skapning som lever på sitt instinkt og ledes ene og alene av sine sanser og sin drift. Han betegner hele retningen som materialisme i sin krasseste skikkelse og påtaler den listige måte hvorpå den i denne form har sneket sig inn på menneskeheten. Den barneseksualitet hvis forskjellige utslag Freud så nøie gjør regnskap for, eksisterer kun i hans fantasi og har ingen bunn i realiteter, hvilket også kan sees av hans hårttrukne og overdrevne utlegninger. Neurose-diagnosene og drømmeanalysen slår feil overfor kjennsgjerningene, de enkelte tilfelle generaliseres fordi undtagelser gjøres til regel. Symboleringen må reduseres i omfang og betydning. Sublimerings-teorien hviler på den materialistiske anskuelse, at noget åndelig kan oppstå av noget materielt, noget stoffligt. Pater Dornat innrømmer at der finnes meget brukbart i den psykoanalytiske helbredelsesmetode, og at den åpner veier ad hvilke man kan trenge frem til det skjulte sjeleliv i den tidligste barnealder, hvor den sikkert har mange gode resultater å opvise.

Men i det vesentligste slår den klikk fordi den som sagt hviler på en påviselig uriktig oppfattelse av sjelelivet og dets funksjoner. Og ikke alene ut fra vitenskapen, men også ut fra moral-teologien må der reises de alvorligste innvendinger mot dens undersøkelsesteknikk. Å utlede den menneskelige kultur av kjønnslige fortrenghninger er i sig selv en motsigelse. Som sin endelige dom fastslår nu pater Dornat: «Vi avslutter denne kritiske gjennomgang av den freudske psykologi med det resultat at den inneholder mange brukbare anvisninger og synspunkter, som ikke må undervurderes — men den er allikevel i det store og hele ubrukbar, fordi dens teori ut fra forakt for vitenskapelig metodikk fastslår ubeviste og konstruerte innskytelser som *kjennsgjerninger* og forvringer der ved sjelelivet til å bli en karrikatur av sig selv — den dypeste nedverdiggelse som det sjelelige inntil nu har vært utsatt for».

(Sluttes).

Pater Joseph Gianfranceschi S. J.

Budskapet om pater Gianfranceschis død har vakt sorg i vide kretser. Han var nu direktør for Vatikanets radiostasjon og blev ikke mer enn 58 år gammel. Forgjeves gjorde man det ene forsøk på det annet på å redde den berømte vitenskapsmanns liv gjennom operasjoner, men da alt viste sig å være forgjeves, blev han fra klinikken ført til jesuittenes generalkurie hvor han utåndet. Hans død har berørt den hellige Fader dypt, ti han næret en stor kjærlighet til pater Gianfranceschi og har stadig forlangt å bli holdt underrettet om sykdommens gang.

Det er en strålende vitenskapelig løpebane som nu er avbrutt. Den avdøde hadde tatt doktorgraden i teologi, filosofi, matematikk og fysikk og kjente til alle de nyeste erfaringer og teorier, navnlig på fysikkens område — han har således publisert flere studier over relativitetsteorien, m. m. i vitenskapelige tidsskrifter. Før han blev president for det pavelige akademi dei Nuovi Lincei og direktør for Vatikanets radiostasjon, var han professor i fysikk ved universitetet i Rom og i fysikk og astronomi ved det gregorianske universitet, hvis rektor han tillike var.

Han var medlem av utallige vitenskapelige selskaper i alle land — således også av det internasjonale selskap for arktisk luftfart. Dette siste gjorde at han i 1928 deltok i general Nobiles flyvertokt mot Nordpolen som mannskapets sjelesørger. Han var dog ikke med på selve nordpolsflyvningen, men blev på Spitsbergen — hvor han efter hvad forfatteren Sven Elvestad, som var sammen med ham der, forteller, vant sig mange venner ved sin kloke og sympatiske ferd.

Han var en sikker deltager i alle internasjonale kongresser for fysikere, hvor hans innlegg alltid påhørtes med stor oppmerksomhet — og hans mange vitenskapelige avhandlinger var alltid sikre på å vekke og vedlikeholde interessen for de emner han behandlet.

Det er en offentlig hemmelighet at hans utnevning til kardinal var nær forestående. Den almindelige aktelse og kjærlighet han nød over alt — ikke minst fra pavens side — hans store vitenskapelige fortjenester og hans utrettelige arbeide gjorde ham verdig til de høieste stillinger innenfor Hierakiet.

Blandt de første som innfant sig ved dødsleiet var Marconi, som i lang tid har arbeidet sammen med pater Gianfranceschi ved Vatikanets trådløse stasjon og dens kringkaster. Marconi har likeledes gitt uttrykk for det store tap den moderne vitenskap har lidt ved dette dødsfall. Men størst vil dog savnet bli hos alle de mange som har flokkedes om pater Gianfranceschis lærestol ved universitetene i Rom og lært å kjenne og elske ham både som lærer, venn og ikke minst: sjelesørger. Fra alle de mange land, hvor nu disse elever er spredd, stiger en bønn og et ønske op: R. I. P.

Alle kristnes enhetsfront.

I siste nummer av «Kristelig Ukeblad» fremholdes det at alle kristne trossamfund i Norge må enes om en felles optreden mot det nylig fremsatte lovforslag om ophevelse av straffelovens forbud mot fosterdrap. Vi vil senere vende tilbake til denne alvorlige sak, men allerede nu vil vi gi vår fulle tilslutning til den tanke «Kristelig Ukeblad» har fremsatt. Det er på høie tid at det dannes en fast og urokkelig kristen enhetsfront mot dette angrep på gammel kristenrett i vårt land.

Begivenheter innenfor det europeiske frimureri.

Herr redaktør.

I det som i nr. 27 av «St. Olav» står å lese om frimureriet i Østerrike, er der skjedd en forveksling med Ungarn, hvor frimureriet i monarkiets dager var tillatt, mens det i Østerrike var forbudt. Det ungarske frimureri bestrebet sig på å vise et vennlig ansikt overfor det katolske hierarki og den katolske presse, samt overfor den «apostoliske majestet». Jeg skulde tro, at keiser Karl har gjennomtruffet et forbud mot frimureriet, for det er jo en kjent sak, at frimureriet var hans bitre og mektige motstander. Utsendinger fra frimureriet kom gjentatte ganger til keiser Karl, mens denne var i exil, og stillet ham tronen i utsikt såfremt han underskrev en forsikring om å frigi frimureriet. Men keiseren nektet det hver gang.

I Østerrike var, som sagt, frimureriet forbudt. Wiener-frimurere dannet loger i den ikke langt fra den østerrikske grense ved Donau beliggende ungarske by Pozsony (Pressburg), som etter krigen tilfalt Tsjekkoslovakiet og blev omdøpt til Bratislava.

Også i selve Østerrike dannet frimurere kamuflerte sammenslutninger som «kulturelle» og «humanitære» foreninger med offentlige statutter, som ikke røbet deres frimurer-karakter.

Efter verdenskrigen blev frimureriet i Østerrike tillatt, og på grunn av den parlamentariske konstellasjon formådde enn ikke kansler Seipel å gjennomføre forbud mot frimureriet. Men det er siden decimert i en sådan grad at det nu er blitt helt uten betydning. Alle dets logemøter kontrolleres av politifunksjonærer — og dets offisielle organ «Wiener Freimaurerzeitung» utkommer ikke lenger. Det er mulig at Storlogen i Wien derfor oppløser sig selv om nogen tid.

Efter bolsjevikregimets fall i Ungarn blev frimureriet forbudt der, fordi det blev konstatert at det hadde vært medskyldig i revolusjonen.

Ærbødigst

A. D.

Sønn av norsk konvertitt prestebies 22. juli.

Av et til en herværende St. Josephssøster ankommet brev hitsettes: Den unge André Stang vil bli presteviet den 22. juli i Chambéry av biskopen av Grenoble eftersom mgr. de Chambéry er for gammel og svak. Jeg gleder mig over at det vil bli bekjentgjort i „St. Olav“ — jeg tror at gamle Norge kan være stolt av ham. Han er en ualmindelig fin og ren sjel og meget begavet. Han tok doktorgraden i jus allerede før han inntrådte i Dominikanerordenen. Han er født 14. aug. 1903 og har gjort sine studier dels i Holland, dels de siste år i ordenens studiehus Saint Albert le Grand nær Chambéry.“

André Stang er eldste sønn av generalkonsul Lauritz Leganger Stang som er fra Arendal og som i 1902 i Frankrike trådte over til den katolske Kirke og døde i 1916. Hans mor er fransk.

„St. Olav“ vil hermed gjøre sig til talsmann for alle dem som på søndag fra den unge prestekandidats fars og forfedres land vil sende sine bønner op til vår hellige katolske Kirkes Fader i himmelen om velsignelse over Hans Sønnens stedfortreder på jorden, som den dag vigsles til sin store gjerning i Hans tjeneste. Ad multos Annos —.

Giacomo Mazza.

90 år den 25. juli.

En gammel trosfelle fyller den 25. juli den høie alder av 90 år. Ennu kan han hver søndag overvære Messen i sin sognekirke, St. Halvard — men ellers har selvfølgelig de mange år nedsatt hans bevegelighet, skjønt han bærer dem godt. Det er et urolig og omflakkende liv han har å se tilbake på — et liv som har ført ham viden omkring og gitt ham flere brogede blad i erindringsboken enn de fleste mennesker kan opvise.

For et par år siden skrev den kjente journalist O. Hølaas en artikkel om ham i «Tidens Tegn», som vi her skal bringe et utdrag av til ære for det bedagede fødselsdags-«barn».

Han skrev:

«Jeg graver et papir frem av bunnen, en adresse: «inn-gang gjennom porten, tvers over gårds-plassen, lengst inne i svalgangen i annen etasje, l. Madsen på døren.»

Det stemmer, men hvem kunde ane at den gamle mann som lukker op for sitt beskjedne kjøkken er en gammel italiener, lirekassenes eldste og siste trubadur i Oslo: Giacomo Mazza, hvorav l. Madsen er en punktløs fornorskning?

«Lengter De tilbake til Italia?»

Han vifter spørsmålet vekk: «jeg har ikke sett Italia på 67 år.»

«Hvordan kom De fra Italia?»

«Jeg var bare seksten år, en liten vilter italienergutt med lange krøller. En dag kom en mann hjem til min fars smie og spurte om jeg kunde bli hans dreng, bære positivet for ham og spille og syngre — han skulde til Russland. Mine foreldre visste ikke hvor Russland var, men han bød mig 20 francs om måneden, og vi sa alle sammen mange takk. Men han var en slem mann.

Vi drog da gjennom Frankrike til Paris, videre gjennom Tyskland til Lübeck og derfra til Riga. Hver dag måtte jeg rundt og spille og syngre til langt på aftenen, men når jeg kom hjem til losjiet fikk jeg bank fordi jeg ikke hadde skaffet nok penger. Hver eneste aften fikk jeg bank. Vi drog videre inn i Russland, og han banket mig mer og mer. En aften turde jeg ikke komme tilbake. Jeg stilte positivet utenfor huset og løp min vei.»

Den gamle taler gebrokkent med innslag av svenske og tyske ord. Han svelger blidt mens han taler — det er som svelger han sin ungdoms tårer. Det er noget ved hans gamle ansikt som minner om Michel Angelos, men det er rent som et naturbarns og skjemmes ikke av den brukne nese, som renessansemennesket engang erhvervet i en kulturdebat.

«Så løp jeg, en liten italienergutt, omkring inne i Russland. Jeg sang for bønderne og fikk ligge på låven om natten. Fra Mitau drog jeg langs jernbaneskinnene til Kowno og derfra gikk jeg langsefter Memel fordi jeg visste at da kom jeg til Tyskland. Og der var det meget bedre enn i Russland. Jeg kom til grenseskillet, men da jeg vilde gå over broen blev jeg jaget tilbake av tyske gendarmere. Tre ganger forsøkte jeg, men de stakk mig med bajonettene og sa at forsøkte jeg en gang til, blev jeg skutt. Om natten gikk jeg langs elven — gled uti og svømte over. Så var jeg allikevel på tysk jord og følte mig lykkelig skjønt jeg hutret og frøs i de våte klærne.

En dag stod jeg og sang på en jernbanestasjon lenger inne i landet. Jeg sang for passasjerene, og de kastet nogen skilinger ut til mig fra kupèvinduene. Så hører jeg plutselig italiensk — det er to italienske positivspillere og den ene roper: «Hei, kom og bli med oss!» I det samme begynner toget å rulle og jeg hadde ikke penger og turde ikke springe på.

Jeg blev stående og gråte. Men så sent en kveld kom jeg til et losjihus og bad om å få ligge der om natten. Men jeg blev kastet ut fordi verten sa at jeg var en skitten italiener, og han vilde ikke se mig. Tre ganger kom jeg tilbake og bad om hus — fjerde gangen pekte han på høiloftet over stallen. Det gikk en stige op ditt og inn klatret jeg. Men da jeg vel hadde lagt mig på høiballene, hørte jeg at nogen trakk stigen vekk. Haha — tenkte jeg — nu har de rotta i fella — men jeg visste allikevel råd. Jeg sov nogen timer, men da det lysnet og gendarmene kunde ventes for å sette mig fast som landsstryker, kastet jeg alt høiet og halmen ned i gården, slik at det blev en stor haug. Så dalte jeg bløtt og fint ned og forsvant.

Men jeg var meget sulten, og på torvet tigget jeg en bondekone, som kom kjørende med en stor vogn, om mat. Da stikker det to hoder op bak henne — det er de to positivspillere som hadde kjørt fra mig på jernbanen. De lo og ropte og ønsket mig velkommen — og siden blev jeg sammen med dem i fire år over hele Tyskland.

Så meldte jeg mig på konsulatet i en av de tyske byene og bad om å bli soldat. Jeg reiste hjem til Parma og var soldat i nitti dager. Men en dag leiet en positivspiller mig igjen og vi reiste til Sverige. Efter tre år kunde jeg kjøpe mitt eget fine positiv — det var i 1867 og kostet over 200 kroner. Men svenskene var ikke snilde — de kalte oss alltid «jævla tysker», og mange ganger blev vi truet på livet.

Det var anderledes i Norge. Der var alle mennesker så snilde og derfor samlet alle lirekassemennene sig med apekattene sine på denne side av Kjølén. På mange gårder hadde de aldri hørt en lirekasse eller sett en apekatt før. Flere ganger drog jeg over Dovre med positivet på ryggen, og når jeg blev trett spilte jeg «Napoleon med sin hær» ganske alene for mig selv oppe på viddén. To ganger har jeg gått over til Romsdal, flere ganger over Filefjell og så langt nord som til Namsos drog jeg — og nu har jeg bodd her i Norge i 65 år og i Oslo i 50 år. Og da er jeg vel ikke lenger nogen fremmed i denne by — er jeg vel?»

Men den underlige gamle italienshjel har bevart adskillig av sin oprinlighet. Han har over sin seng hengende farverike oljetryk som minner meget om Italia, skjønt de er kjøpt på Grønland. Det er hans italienske instinkt som har funnet dem frem. Og over det lille krusifiks har han satt en «innviet kvist.»

Således blev der skrevet — og til disse ord vil nu «St. Olav» føie sine beste ønsker om en god og blid livsaften for den gamle, tapre mann!

Svar fra professor Karl Vold.

Vårt åpne brev til professor Karl Vold i «St. Olav» nr. 26 er blitt inntatt i sin helhet i «Kristelig Ukeblad» nr. 27 med følgende svar:

Til ovenstående har jeg kun å bemerke følgende: For det første er der ingen beskyldning rettet mot den katolske kirke i mitt oprop. Men redaktøren av «St. Olav» vil vite likeså godt som jeg, og ennu bedre, at under hele den bevegelse, som man ofte har kalt fra katolsk synspunkt «modernistbevegelsen» har adskillige katolske prester vært i ganske stor samvittighetsnød. Det skal mot til å bryte med den katolske kirke, og det har sine konsekvenser.

For det annet bemerker jeg, at jeg ved å «selge sig» ikke har ment noget annet enn at der er dem, som for sin materielle eksistens skyld mot sin samvittighet har måttet gå tilbake til den katolske kirke, uten at denne behøver å ha øvet noget press.

For det tredje nevner jeg, at jeg selvsagt har mine kilder og slett ikke har grepet noget ut av luften. Men ingen skal få mig til å blottstille personer.

Karl Vold.

*

Professor Karl Vold har i sitt oprop beskyldt mange katolske prester for uærlighet, for i strid med deres overbevisning å bli stående som katolske prester. Når man fremsetter en så alvorlig beskyldning, må man være forberedt på at den vil bli møtt med krav om

beviser. Vi kan forstå at professoren har sine grunner for ikke å fremlegge disse, og vi ønsker ikke at han skal blottstille personer. Men det må da være objektivt uriktig at professor Vold kommer med en slik påstand all den stund han — av aldri så gode grunner — ikke ser sig i stand til å dokumentere den.

For øvrig skal vi kun bemerke at den såkalte modernistiske bevegelse såvel i katolske som i protestantiske kretser har hatt en avgjort tendens bort fra all positiv kristendom, og at den derfor kun uhyre sjelden har ført nogen til hvad professoren vil kalle «evangelisk kristendom».

Einar Gjemsø.

Vår trosfelle, fhv. redaktør Einar Gjemsø er avgått ved døden efter lang tids sykkelighet. I den siste tid var han bosatt i Vardal — men derfor var han ikke glemmt herinne i Oslo, hans virkefelt i så mange år. Det var bladet „Tidens Tegn“ som han viet sine beste krefter fra det øieblikk av at han kom inn i journalistikken — og få mennesker har som ham vært skapt for nettopp dette krevende yrke. Som bladet skriver i sine minneord om ham: „— han var pressemann med hele sin sjel — hver nerve i ham levet med i avisen og i arbeidet. Denne intense hengivelse i oppgavene, de være store eller små, blev hans bane — det var, som hans legemlige krefter ikke var store nok til å følge med. Men lenge vil han leve som typen på den selvforglemmende journalist.“ Dette skriver hans egen avis — de andre blad har hver for sig hyldet hans minne med varme og takknemlige ord. Og vi hans trosfeller, vil sende våre tanker oppover med bønn for den avdødes sjel. R. I. P.

Vår Feriekoloni.

Tidligere inkommet	kr. 1 458.00
A. M.	10.00
A. Mk.	10.00
St. Josephsøstrene i Kristianssand S.	50.00
V. N. og S. S.	20.00
M. L.	1.50
S. K. S.	20.00
M. E.	5.00
Kirkekollektene i anledning branden:	
St. Olavs kirke	140.00
St. Halvards kirke	87.00
St. Dominikus kirke	123.80
Frk. Tiberg	20.00
Theodor Johnsen	5.00
St. Elisabethsøstrene	30.00
Fru Fiala	10.00

G. G.	kr. 5.00
G. Th. Hvalsengen	30.00
I. R.	30.00
Et Mariabarn	10.00
Erling Bruce	5.00
	<hr/>
	2 070.30

Ennvidere har feriekolonien mottatt som gave et nytt kroketspill og et ringspill.

Herav går minst 1 000 kroner til brandskaden. Vi er takknemlig for den støtte det er mulig å gi, ti barnene og feriekolonien mistet omtrent alt, lederne også. Matvarer må også kjøpes på nytt. Regningene strømmer inn. Gaver bes godhetsfullt sendt til St. Olavs redaksjon, mgr. Irgens eller til sogneprest Notenboom, St. Halvard.

Herhjemme: —

Vi minner om valfarten til Stiklestad 29. juli. De som ikke har anledning til å delta personlig bør åndelig forene sig med valfarten og støtte denne med bønn og almisse.

TRONDHEIM. Med store festligheter er forstanderinnen for St. Elisabethshospitalet, moder Synkletias 50-års jubileum som ordenssøster blitt feiret — og høydepunktet av disse festligheter var innvielsen av det nye alter i Jesu Hjerterkirken, som har vunnet meget ved sin nye utsmykning. Superior, pater Witte foretok innvielsen. I «Dagsposten» har den østerrikske kunstner, som har git tegningene til glassmaleriet, uttalt sig således om sitt verk:

— Det som foranlediget mig til å lage dette alter for St. Elisabeths-søstrene i Trondheim, utspringer på den ene side fra den dype aktelse for disse nonners uegennyttighet, på den annen side fra mine egne følelser overfor åndens ting, og deres forhold til det uendelig fullkomne. — Men dessuten skal dette alter også være et uttrykk for min takk til mennesker i Norge, som mottok mig som «landstryker» alltid og overalt, bispiste og huset mig, ganske som jeg skulde være en lenge ventet god venn. — Hvad jeg som kunstner vil, er følgende: De vet at vår tid forlater villfarelsenes vei med sin lære om Jeg og bare jeg. Gjennem hele verden strømmer en søkende bølge, en bølge av forløsningslængsel fra materialismens ørken. — En gjenoplivelse av gamle, ærverdige begrep trenger frem og bevirker en tilbakevenden til ånden. Vi mennesker av idag er igjen blitt søkende. Søkende efter forløsning fra et innholdsløst mørke. Og det som mere eller mindre bevisst rører sig i oss alle, er ånden, længselen efter urokkelig sannhet. — Alle -ismer i politikkens verden, i bedrift og kunst, mangler fast grunn og synker ned i det som de er kommet fra — i intetheten. — Verden av idag forlanger noget positivt, ønsker fasthet, stabilitet. Eksperimenteringens tid er forbi, salongfilosofien, estetisismen, politisk ekstase synker i kurs, ti vi mennesker av idag krever gjerning, verk. — I kunsten er gjerningen — tidskravets utforming. Vi taler ikke mere om kunsten for kunstens egen skyld, men om en henvisningens kunst på det stoffliges sammenheng med det vesentlige. Kunstverket må peke over det rent stofflige hen til det abstrakte, det metapsyiske, det

som betinger vår forløsningslengsel. — I denne betydning er hele alteret ikke kunst for kunstens skyld, men kunstnerisk henvisning på en idé og dennes evige sannhets gehalt. Det henviser til at alle verdier har sine evige røtter i den evig fullkomne evige orden (basis). Ganske således som St. Johannes (ørnen), St. Markus (løven) og St. Matheus (engelen) lærer, og derved leder til erkjennelse av livets mening (midtstykket). — Tabernaklet, den Himmelskes jordiske trone, peker med sine små søiler og forbindende buer på livet som et samfund, i hvilket den enkelte ikke har mere betydning enn notene i sangen, eller motivet i satsen, satsen i hele symfonien. Vi må stå til hverandre, rettet etter det ene som i sig er alt, og etter hver enkelt i idéen. — Så sitter Kristus i altertavlen i Norges mest typiske landskap, i Lofoten, selv en klippe i tidshavets stormer og bølger, som Lofotfjellenes forvitrede takker og skjær i verdenshavets storm og brenning. — På samme måte står også de hellige i glassvinduene på norsk grunn, nede ved havnen, på fjellsletten og på ornamentikk fra forfedrenes dager.

— og derute:

Monsignore MØLLENBECK har efter hvad tyske blade meddeler feiret sitt 40-års prestejubileum i Emmerich, hvor han nu tilbringer sitt otium i Vrasselt Exerzitienhaus. Som vi alle vet er det en lang og velsignelsesrik arbeidstid som disse 40 år representerer — år som for langt de flestes vedkommende er tilbragt i Norge, hvor hans virkefelt strekker sig fra Hammerfest til Fredrikstad. Avisene fremholder nu ved jubileet hvor velfortjent den prelat-titel er hvormed den hellige Fader bæret ham efter at hans arbeide i Norge var slutt — og de ønsker ham alle ennu et langt otium cum dignitate. Hvortil vi slutter oss.

ENGLAND. Den 9. hertug av Malborough, sir Charles Richard John Spencer-Churchill er avgått ved døden, styrket med Kirkens nådemidler. Han var konvertitt og deltok meget i politikken, til personlige sorger og vanskeligheter førte ham tilbake til et mere innadvendt og stille liv, hvor han helt gikk op i omsorgen for de mange, hvis ve og vel var avhengig av ham, som den store jordbesidder han var — samt arbeidet meget for de katolske speidere. På sitt siste smertefulle sykeleie — dødsårsaken var kreft — nektet hertugen å ta imot bedøvende midler, idet han sa at en kristen skulde forene sine lidelser med den korsfestedes.

WARSCHAU. Fra siste nummer av «Nordisk Ugeblad» gjengir vi følgende: Fornylig møtte en delegasjon fra Rabbinerforeningen i Polen op i det erkebiskoppelige palé i Warschau hos erkebiskopen, kardinal Kakowsky, for å overrekke ham en skrivelse, hvori de ber kirkefyrsten om gjennom et hyrdebrev å advare Polens katolikker mot antisemitismen, som fra nazi-bevegelsen i Tyskland er blitt importert til Polen hvor den har slått røtter og er blitt praktisert, navnlig av ungdommen. Kardinalen gav følgende svar: «På grunn av at rabbinernes besøk hos mig er blitt omtalt i pressen, ser jeg mig foranlediget til offentlig å uttale at jeg ubetinget fordømmer enhver voldshandling og ethvert overgrep, hvad enten dette skjer fra jødisk eller katolsk hold. Selv de mest kompliserte spørs-

mål og problemer skal løses i overensstemmelse med den kristne etikk. Dette er mitt prinsipielle standpunkt — men foranlediget av Deres besøk vil jeg i kraft av mitt erkebiskoppelige embede gjøre d'hr. rabbinere opmerksom på at vi stadig mottar klager over at jøder utfordrer og krenker den kristne befolknings religiøse følelser. At disse klager ikke er ugrunnet, skal jeg tillate mig å bevise ved følgende: den ateistiske aksjon i Polen har særlig i den siste tid antatt en høist aggressiv form mot den kristne religion, idet dogmene latterliggjøres og den katolske geistlighet forhånes. Denne aksjon som ledes av en jøde, David Jablonski, utgir bladene «Wolnomysliciel» og «Blyskii», hvorav navnlig det siste er meget utbredt blandt landbefolkningen. Også andre fritenkerblade som utkommer både på polsk og jødisk sprog, og som likeledes forhåner den katolske religion, har jøder som utgivere og redaktører. Og selv har jeg personlig måttet henvende mig til myndighetene i anledning av gudsbespottende artikler som stod i «Opinja» og direkte krenket Kristus. Jeg gjør ikke Dem, mine herrer, ansvarlig for Deres trosfellers handlemåte — men jeg må dog bemerke, at når den jødiske befolkning optrer så solidarisk i forsvaret for sine egne interesser, burde det også anerkjenne de kristnes respekt for sin tro og sine tradisjoner. Og til slutt må jeg beklage at så mange pornografiske skrifter kolporteres og selges av den jødiske befolkning, og ved dens hjelp oversvømmer hele Polen. Når De nu selv har henvendt Dem til mig, anser jeg det som nødvendig å henlede Deres opmerksomhet på disse ting som mer enn alt annet fremkaller en antisemitisk stemning, som dessverre kan ha meget beklagelige følger.» En av rabbinerne henledet kardinalens opmerksomhet på at de gudløse hovedsakelig var kommunister, hvortil kardinalen bemerket at de fleste kommunister nettop var unge jøder som fikk pengeunderstøttelse av eldre trosfeller i Polen eller i utlandet.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

„Vi trenger den katolske presse fordi den nest etter prekestolen er den viktigste skole for menneskene, et opplysningens redskap“.

Dekan dr. Schlich.

— — ss. (for juli måned)	kr.	2.00
En protestant H. H.	„	5.00
„Thorshavn“	„	10.00
A. N. Hammerfest	„	2.50
	Kr.	19.50

Ialt innkommet kr. 8919.50.

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.